

<b>1. Tantárgyelem neve:</b>	<b>Környezeti nevelés és módszertana II.</b>	<b>Kreditértéke:</b>	<b>2</b>
Tantárgyelem besorolása:	kötelező		
A Tantárgyelem elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, "képzési karaktere":		elmélet (%):	60
		gyakorlat (%):	40
A tanóra típusa:		gyakorlat	
óraszám, az adott félévben:	30		
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további módok, jellemzők: beszámolók			
<b>A számonkérés módja:</b>		gyakorlati jegy	
<b>A tantárgyelem tantervi helye (hányadik félév):</b>	3		
Előtanulmányi feltételek:	Környezeti nevelés és módszertana I.		
Tantárgyelem-leírás:			
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Az élet kialakulásának áttekintésével azon környezeti feltételek felidézése, amelyek hatással vannak az élő anyag kialakulására és működésére. Az élet kialakulása. Az evolúció alapjai.</li> <li>• Az óvodai környezeti neveléssel kapcsolatos tevékenységek tartalmának közvetítéséhez szükséges növény- és állattani ismeretek, és azok alkalmazási készségének és képességének kialakítása.</li> <li>• Növénytani és állattani ismeretek. A biológiai szerveződés szintjei. Egyed alatti szerveződés szintek. A sejtes szerveződés szintje: speciális, csak növényi sejtekre jellemző sejtalkotók. A szöveti szerveződés szintje: növényi szövetek, állati szövetek (a hámszövet módosulatai). A szervek szerveződési szintjei: a gyökér, a szár, a levél, a virág, a termés. Módosult szervek és azok feladatai. Az óvodában megfigyelhető természeti jelenségek sejtani, szövettani magyarázata (lombszíneződés, túske, tövis, a gyümölcsök hamvassága, az állatok kültakarója, kételtűek, hüllők színváltozása, szőr, toll).</li> <li>• Az élővilág törzsfajlódása: a gombák országa, a növények országa, az állatok országa (az egyes rendszertani kategóriák jellemzői), az óvodai környezeti nevelés folyamatában előforduló növény- és állatfajok rendszere: növények: mohák, harasztok, nyitva- és zárvatermők; állatok: férgek, puhatestűek, ízeltlábúak (kültakaró, testfelépítés, mozgás, táplálkozás, szaporodás).</li> <li>• Élmény alapú tapasztalatok biztosításával az óvodai nevelő munkához alapvető növény- és állatélettani jelenségek megismertetése. Alapvető élettani jelenségek a növények és az állatok világában: az anyagcsere. A növények, növényrészek anyagcsere folyamatainak megfigyelése, kísérletek végzése. A rügyek légzése, a csírázó magvak légzése. A növekedés és a fejlődés. A csírázás folyamatának és feltételeinek megfigyelése. Kísérletek – csírázás folyamata, a csírázás külső feltételeinek vizsgálata. A növényrészek hajtásának megfigyelése. Kísérletek – vékony gyökerű növények hajtása, hagymás növények hajtása, egyéb évelők hajtása, fák és cserjék hajtása. A mozgás. A növények ingerlékenysége: a növények helyzetváltoztató mozgásainak megfigyelése. Kísérletek – pozitív és negatív geotropizmus megfigyelése, a tigmotropizmus megfigyelése, a fotonasztia és a termonasztia megfigyelése. Az élettani jelenségek óvodai bemutatásának és vizsgálatának metodikai kérdései: az összehasonlítás, a megfigyeltetés, a tapasztalatok összegzése, általánosítása. Az élőlények közvetlen megfigyelése a Margitszigeten.</li> <li>• A biológiai ismeretek feldolgozása során készségek és képességek fejlesztése.</li> <li>• Az etológiai ismeretekkel az állatok szeretetének mélyítése, élményalapú óvodai tevékenységek szervezéséhez szükséges képességek fejlesztése. Etológiai alapismeretek, alapfogalmak. Nyitott és zárt genetikai programok, az állatok viselkedésformái: létfenntartás, szaporodás és szociális viselkedés. Az óvodás gyermekekkel megfigyelhető magatartási formák metodikai kérdései.</li> <li>• Az etológiai ismeretek feldolgozása során készségek és képességek fejlesztése.</li> </ul>			

- Az élővilág szeretetének, megbecsülésének alakítása szempontjából az óvodai környezeti nevelésben legfontosabb (az óvodás gyermek környezetében leggyakrabban előforduló) növény és állatfajok élményszerű megismertetése az óvodás gyermekekkel (a mező, a vizek, a vízpartok, a zöldséges- és gyümölcsöskertek növényei és állatai).

#### KÖTELEZŐ IRODALOM

1. Fejes Erzsébet–Kanczler Gyuláné (2003): A természet ünnepei. Kincs Kiadó, Szombathely.
2. Dr Szurdoki Erzsébet Piroska (2021, szerk.): Természetismeret II. Biológia az ELTE TÓK hallgatóinak. ELTE TÓK, Természettudományi Tanszék.
3. Kanczler Gyuláné, Bauer Zita, Vitályos Gábor Áron (2018, szerk.): Növény- és állatismeret az ELTE TÓK hallgatóinak. ELTE Tanító- és Óvóképző Kar Természettudományi Tanszék, Budapest.
4. Dr. Vitályos Gábor Áron (2019, szerk.): Az óvodai környezeti nevelés módszertana. ELTE TÓFK, Budapest.
5. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja 2012.
6. 6. Természetbúvár folyóirat cikkei, tanulmányai (tanévenként az oktatók által kijelölve)

#### AJÁNLOTT IRODALOM

1. Bihariné Krekó Ilona–Kanczler Gyuláné (1997): A környezeti nevelés és az óvoda-iskolakert kapcsolata. ÖKO-Fórum Alapítvány, Budapest.
2. D. Aichele/M.Golte-Bechtle (1999): Mi virít itt? Virágkalauz. Cicero Kiadó, Budapest.
3. Endrédi Lajos (2002): Biológiai ismeretek. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
4. Veress István (2000, szerk.): Pannon enciklopédia. Magyarország állatvilága. Dunakanyar.

#### TUDÁS

A hallgatók

- rendelkeznek azokkal a korszerű, elméletileg megalapozott biológiai ismeretekkel, amelyek birtokában alkalmasak a 3-7 éves gyermekek környezeti nevelésére, a környezet (természettudományos módon való) megismeréséhez szükséges készségek és képességek eredményes fejlesztésére;
- a környezeti neveléshez, a fenntarthatóságra neveléshez szükséges, elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkezik, felismeri környezetének összefüggéseit;
- alapvető ismeretekkel rendelkezik a természetes fás társulások élőlényeivel kapcsolatban, ismeri a gyalogos közlekedés szabályait;
- tudatában van az óvodai környezeti nevelés alapozó jellegével;
- ismerik szűkebb és tágabb környezetük élőlényeit, azok jellemzőit.

## KÉPESSÉG

A hallgató

- képes az óvodai természettudományi nevelés folyamatában az óvodás gyermek számára a növényekkel és állatokkal kapcsolatos ismereteket átadni;
- képes pozitív érzelmi viszonyba kerülni az élőlényekkel, tisztelik azokat;
- képes hazánk jellegzetes növény-, és állatfajainak felismerésére és jellemzésére.
- rendelkezik azon készségekkel és képességekkel, amelyek birtokában széleskörű élményalapú tapasztalatokat tudnak biztosítani az óvodás gyermekek számára az élőlények felépítéséről, életjelenségeiről;
- ismerik a házi és vadon élő állatok alapvető viselkedési formáit;
- rendelkezik ezen ismeretek átadásának képességével.

## ATTITÚD

- A környezet megismerése közben formálódik a hallgató környezethez fűződő pozitív viszonya, megfelelő magatartása, belsővé teszi annak értékeit.
- Fontosnak tekinti a kisgyermekek segítségét környezetük minél jobb megismerésében.

## AUTONÓMIA-FELELŐSSÉG

A hallgató

együttműködik társaival, tiszteletben tartja mások munkáját;

fontosnak tartja a differenciált nevelés alapelveit, a természettudományos képességfejlesztés folyamatában eredményesen tudja az adott gyermekközösség és az egyéni fejlesztés által kívánt módon alkalmazni azokat.

### A tantárgyelem felelőse

Név:	Bauer Zita ???	Beosztás:	mestertanár ???
Tudományos fokozat:			